

A FEMINISTÁK EGYESÜLETÉNEK 1910. ÉVI JELENTÉSE.

Az 1911. április 25-iki közgyűlés elé terjesztette DIRNFELD JANKA titkár.

A feminizmus eszméinek térfoglalása, amelyről már az előző években is örömmel adhattunk számot. fokozott mértékben állapítható meg a lefolyt egyesületi évben, különösen törekvéseink alapvető programmpontjának, a nő választójogának kérdésére nézve. Nem szabad, hogy elcsüggyessen bennünket, ha még ma sem jutott dűlőre a választójogi reformnak évek óta vajúdjó, mind az országra, mind a nőmozgalomra nézve égető problémája. Mennél hosszabb időre terjednek az ette vonatkozó tárgyalások, annál jobban előkészíthetjük a közvéleményt, annál több bizodalommal és reménységgel várhatjuk a kérdésnek demokratikus, a magyar asszonyok szempontjából is kielégítő megoldását.

A nők politikai felszabadításának eszméje a társadalom minden rétegében mind több lelkes barátra, értékes munkatársra tesz szert. Eszméink meghódították és mozgalmunkkal szorosabb kapcsolatba hozták a legelzárkózottabb, az arisztokrata körök asszonyait is. – A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége, Választójogi Szakosztályának megalakulása révén, fokozta a középosztály asszonyainak érdeklődését és munkásságát. – A balmazújvárosi földművelőegylet női szervezetének csatlakozása jelzi, hogy a földműves osztály asszonyainak ezreiben is él küzdelmünk jogosultságának és céljának tudata. – A dr. Dirner Gusztáv egyetemi tanár elnöklete alatt működő Férfiliga társadalmunk intelligenciájának színejavát, közéletünknek számos kitűnőségét tömörítette a nő politikai egyenjogúsításáért küzdők táborába. – A klerikalizmus intellektueljei: Prohászka Ottokár püspök és GiessweinSándor kanonok, országgyűlési képviselő, nemcsak hívei, hanem valóságos agitátorai a nő politikai egyenjogúsításának. – A Magyarországi Független Good Templarrend összes páholyai magukévá tették a „Haladás” páholyt az azt a határozati javaslatát, amely szerint „a Good Templar rend támogassa a nők választójogáért folyó küzdelmet. Az antialkoholisták seregét ma már a tények győzték meg arról, hogy küzdelmük csak olyan országokban jutott teljes győzelemre, amelyekben a nő felelős politikai tényező.

A legutóbb lezajlott képviselőválasztások alkalmából minden politikai párt számos képviselőjelöltje válaszolt kedvezően Politikai Bizottságunk hozzá intézett kérdésére; az ország minden részéből kaptunk örvendetes jelentéseket Számos képviselőjelölt a nő emberi értékének méltánylásával nyilatkozott a nő választójoga mellett. A függetlenségi és 48-as Gazdapárt az első aktív politikai párt, amely hivatalosan felvette programjába a nők választójogának követelését.

Csupán a politikai jogok demokratikus kiterjesztésének hívei, az általános radikális választójog harcosai, továbbá a liberalizmus cégété alatt meghúzódó maradiság

vezetőemberei – mintegy hallgatólagos megegyezéssel – nem akarják megérteni törekvéseinket, nem akarnak tudni. széles tömegek jogfosztottságáról, az emberiség nagyobb felének: a dolgozó nők millióinak jogos követeléséről. De nekik is számolniok kell majd a mögöttük álló igazán demokratikus és radikálisan gondolkodó tömegek igazságérzetével és jobb belátásával. A tények, a más országokban elért eredmények kell, hogy meggyőzzék őket arról, hogy a nő politikai felszabadítása nem csupán az asszonyoknak, de az egész társadalomnak érdeke. – A szociáldemokrata párt vezetőinek is le kell majd rázniok a nők ügye iránti közönyösséget; hiszen pártjuk programjában benne van a nő gazdasági szervezése és politikai felszabadítása, pártkongresszusuk már többször elhatározta, hogy a nők gazdasági szervezése és választójoga érdekében hathatósabb és merészebb agitációt fejtsen ki a párt; de ez eddig csak írott malaszt és a gyakorlati kivittől, úgy látszik, ma távolabb áll, mint valaha. – A szabadkőművesség, amelyben a nő választójogának már évek óta mind több a híve, most már hivatalosan is foglalkozott a kérdéssel és tagjainak tekintélyes száma mellette foglalt állást. Szomorú, hogy a szabadkőművességen belül is az úgynevezett „radikális frakció” ellenzi törekvéseinket.

Az aktuális helyzet általános megvilágítása után rátérhetünk az év eseményeinek részletes ismertetésére:

1910. áprilisában egyesületünk tisztikara következőkép alakult meg: ügyvezető Glücklich Vilma, helyettes ügyvezető Márkus Dezső dr., titkár Dirnfeld Janka, jegyző Galló Paula, ügyész Gold Simon dr., pénztáros Kurucz né E. Hedvig, ellenőr Békássy né Z. Gizella, könyvtáros Kármán né H. Márta.

Az új egyesületi év első munkája gyanánt buzgón segédkeztünk mind a fővárosban, mind a vidéken olyan képviselőjelöltek választásánál, akik programbeszédükben a nők választójoga mellett nyilatkoztak. Ügyünk hívei – minden pártban – tetemesen megszorodva kerültek a parlamentbe.

Május hó folyamán egyesületünk Politikai Bizottsága átírt az Általános, egyenlő, titkos Választójog Országos Szövetsége előkészítőbizottságához és megtudakolta: vajjon az alakulófélben levő liga az általános, azaz a nőkre is kiterjedő választójog, vagy csupán a férfiak választójoga érdekében alakul-e?

A kérdésünkre étkezett válasz lényege: „a Szövetség nem a nők választójoga érdekében létesült.”

E válaszra egyesületünk Politikai Bizottsága elhatározta, hogy a Szövetségnek május 5-én tartandó kassai népgyűlésére kiküldi képviselőinket. Ezen a népgyűlésen a Szövetség elnöke önkényes eljárással nem engedte szóhoz jutni – a közönség által is hallani óhajtott – szónokunkat, bár az annak rendje és módja szerint jelentkezett szólásra a gyűlés kezdetén, A gyűlés hirtelen be-

rekesztése után folyt le az elnök és egyesületünk kiküldötté közt ama nevezetes párbeszéd, amelyből kiderült, hogy a népért alakult Szövetség elnöke – saját szavai szerint – „nem törődik a közönséggel és azt teszi, ami neki tetszik”.

Mind a sajtóban, mind a közönség körében nagy visszatetszést keltett a szólásszabadságnak és a közönség véleménykialakulásának ez az erőszakos elnyomása. Ez indíthatta Bánffy bárót arra, hogy egyesületünkhöz levelet intézzen, amelyben a leghatározottabban adja tudtunkra hogy

„a Választójog Országos Szövetségének nyilvános gyűlésein a nők választójoga érdekében felszólalni akaróknak az elnökség felszólalást engedélyezni nem fog”.

Csak természetes, hogy Bánffy báró eme rendelete nem bírt bennünket meghátrálásra és bár a gyűlésekre kiküldött fővárosi agitátorok mindenkor készségesen alávetették magukat Bánffy autokratikus és antidemokratikus rendelkezésének, a Választójogi Szövetség igazán demokratikusan gondolkodó vidéki tisztikarai nem mindig vették azt figyelembe. A rendelet kibocsátása ellenére a Feministák Egyesületének hivatalos kiküldöttjei felszólaltak a Szövetség gyűlésein: Soltvadkerten, Lúgoson, Nyergesújfalun, Ujpesten, Kecskeméten, Zomborban stb., mindenkor a közönség általános helyeslése mellett. Ezzel megmutattuk az általános választójog jelszavával visszaélő ligának, hogy a Bánffy. rendeletek nem nyomhatják el az igazság követelését. Ezenkívül mindazokon a helyeken, ahol a Szövetség gyűlést tartott, plakátok kiragasztásával és röpivek osztogatásával utaltunk követelésünkre. Ki kell emelnünk Szegedet, Pozsonyt és Szombathelyt, ahol különösen ügyes propagandával terjesztették tagtársaink a nő választójogának eszméjét a gyűlések közönsége között.

Agitációnk a nyári hónapokban sem szünetelt. nyaraló tagtársaink – az ország minden részében – szorgalmasan terjesztették propaganda-nyomtatványainkat. Ezenkívül több igen sikerült előadást rendeztünk fürdőhelyeken, így Trencsénteplicen, Rajecen és Pöstyénben jászai Mari, dr. Pataj Sándor, Pogány Paula és Schwimmer Rózsa tartottak előadásokat, mindenütt számos új barátot szerevve mozgalmunknak.

Politikai tanfolyamunk Schwimmer Rózsa vezetésére alatt, tagtársaink élénk részvétele mellett folyt le. Anyaga a nő választójogának történetét, fejlődését, jelen állását és összes vitatott mellékkérdéseit ölelte fel.

Mivel a nők választójogának hívei közt is akadnak sűrűn olyanok, akik a családanyát, a háziasszonyt óhajtának kirekeszteni az alkotmány sáncai közül és mivel egyesületünk a választójogot elsősorban az anyai kötelességek magasabbrendű teljesítése érdekében követeli: egy vitaértekezlet keretében szállottunk szembe az előbbi téves felfogással. Az értekezlet előadója, Szegvári Sándorné, fejtegette azokat az okokat, amelyek a családanyára nézve teszik szükségessé a politikai jogokat és amelyek a családanyát teszik jogosulttá a választójogra. Kimutatta, hogy az otthon, a család igazi védelme a választójogban nyeri leghatásosabb segítő eszközét.

Politikai tárgyú volt még az a nyilvános gyűlésünk, amelyen a képviselőház elé terjesztett három törvényjavaslattal foglalkoztunk. Perczelné Kozma Flóra tagtársunk a leánykereskedés elleni törvényjavaslat elégtelenségére utalt: míg az állam nemcsak megtűri, hanem szabályozza és szentesíti a prostitúciót, addig sem gyakorlati, sem erkölcsi szempontból nincs értéke a kivitel megnehezítésének. Idézte Prohászka püspök mondását:

„Több ethikai érték volna a törvényekben, tökéletesebb és humánusabb törvényeket alkotnának, ha a nő szava is érvényesülne a törvényhozásban.”

Schwimmer Rózsa azt a törvényjavaslatot bírálta, amely a nők éjjeli munkáját tiltja el. Kifejtette az éjjeli munka teljes eltiltásának sürgős szükségét; a nő éjjeli munkájának eltiltása csak rosszabbítja mind a férfi, mind a nő helyzetét. Tiltakozott minden olyan védelemnek nevezett szabályozás ellen, amely eltér a férfi munkájára vonatkozó törvényektől és amely a női munka versenyképességét csökkenti. Utalt arra, hogy a nő éjjeli munkájának eltiltása sokkal károsabb és rosszabbul jövedelmező otthoni munkára szorítja vagy a prostitúcióba kergeti. Csak a mindkét nemre egyformán kiterjedő tilalom igazi munkásvédelem. A sajtónak egy része és a Nőegyesületek Országos Szövetségének munkásvédelmi szakosztálya is egyesületünk álláspontjára helyezkedett e kérdésre vonatkozólag.

Bíró Lajos a pornografiaellenes törvényjavaslat meddő és célszerűtlen voltát fejtegette az egybeült nagy hallgatóság élénk helyeslése között. A gyűlés közönsége határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondotta, hogy:

„a nő érdekeit csak akkor szolgálja majd a törvényhozás, ha a nő a választójog segítségével maga is részt vesz a rá vonatkozó törvények alkotásában s azért sürgősen követeli a kormánytól és parlamenttől a nő választójogának törvény beiktatását.”

A drágaság kérdésével foglalkozó gyűlésünkön Hollósné de Grobois Nandiné a központi háztartás gazdaságos voltáról értekezett. Jakabné dr. Rác Hanna a hűs mellőzésével összeállított minta-étlap bemutatásával bizonyította, hogy a hús fogyasztása nem mindennapi szükséglet. Szántó Béla a fogyasztási szövetkezetek árleszállító és minőségjavító szerepét méltatta. Neumann Árminné a piaci árusítás decentralizációját, a vámtarifák és szállítási díjak csökkentését mondotta kívánatosnak. Schwimmer Rózsa arra utalt, hogy a drágaság hatása alól egy irányban az állam és hatóságok rendelkezéseitől függetlenül is megszabadulhatunk: ha le tudunk mondani arról, hogy kritika nélkül kövessük a divatot, amely teljesen megokolatlanul a legdrágább anyagok beszerzésére, majd azok elvetésére készíti az asszonyokat.

Gina Krog norvég választópolgár a megvalósult utópiák országából, Ibsen és Björnson hazájából látogatott el hozzánk. Tartalomban és formában egyaránt magas színvonalú előadása történeti fejlődésben mutatta be, mennyire összeforrott a norvég nép történetével a norvég nőmozgalom; 1885-ben alakították a norvég

nők – talán tizenketten – az első választójogi egyesületet. Kevesen voltak, de lelkesek voltak és fáradhatatlanul dolgoztak. S munkájuknak meg is van az eredménye. Norvégiában ma már a közigazgatási hivatalok nyitva állanak a nők előtt; vannak női esküdtek is. Minden nőnek van aktív és passzív községi választójoga, és a nők kétharmadának parlamenti aktív és passzív választójoga. – Természetes, hogy a norvég közélet megérzi ezt a változást. Számos olyan társadalmi kérdésben, amellyel azelőtt komolyan nem törődött a parlament, most nagy haladás észlelhető. Így pl. az alkoholelleses küzdelem, a gyermekvédelem, a faji higiéne terén máris nagyszabású törvényalkotások keletkeztek a női szavazatok segítségével.

A nyári szünet beállta előtt, mint minden évben, ez idén is tartottunk pályaválasztási értekezletet, melynek ezúttal az adott különös érdekességét, hogy minden pályáról – kivéve a kertészeti pályát, amelyet Magyar Kázmér orsz. kertészeti felügyelő ismertetett – az illető pályán működő női szakember referált. Ügyvezetőnk ezúttal is utalt a pályaválasztás kérdésének nagy fontosságára; a pályaválasztással a legtöbbet árthat vagy használhat az ember önmagának. A boldogulás előfeltétele a jó kiképzés; ámde a szülők sokszor idegenkednek a hosszabb kiképzést igénylő pályáktól. Nem látják be, hogy a készülődés bármily hosszú is, gyermekük életének csak egy kis részét tölti be, míg maga a pálya: egész életükre szól. A pályaválasztás kérdésénél döntő az legyen: mihez érez hajlandóságot a gyermek és mire alkalmas szellemi és testi tulajdonságainál fogva. – Felajánlottuk egyesületünk Gyakorlati Tanácsadójának szolgálatait pályaválasztási kérdésekben és nagyobb vidéki városok vasúti állomásain kifüggesztett plakátok útján is felhívtuk reá a kenyérkereseti pályára lépő nők figyelmét.

Őszi munkánk legkiemelkedőbb pontja kiváló vendégünk, Wilhelm Rein jénai egyetemi tanár pedagógiai előadása volt. A közös nevelés gazdasági, kulturális és etnikai jelentősége címen ismertette a koedukációnak gyakorlati hasznát és üdvös hatását. Kifejtette, hogy a koedukáció hazájában, Amerikában, az iskolák 70%-a fiukat és leányokat együtt nevel és ezeket az iskolákat – amelyeket a gyakorlati szükség teremtett meg – fényesen igazolják az elért eredmények. Mindenütt a legkedvezőbbben befolyásolják a tanítást a fiúk és leányok egymást kiegészítő képességei. Európában az északi államok: Svédország, Finnország, Norvégia és Dánia voltak úttörői a közös iskolák létesítésének; Hollandiában, Svájcban és csaknem egész Németországban is átvitték már a gyakorlatba a koedukáció rendszerét; sőt Olaszországban is, ami a legfényesebben cáfolja meg az ellenzőknek azt az érvét, hogy az együttes oktatás a déli népek tüzezebb vérmérsékleté ifjúságára nézve erkölcsi veszedelmeket rejt.

Pedagógiai bizottságunk háromtagú küldöttsége kereste föl gróf Zichy János közoktatásiügyi minisztert, aki e magánkihallgatáson képtelenségnek

minősítette ugyan az egyetemi nőhallgatók felvételének megnehezítését, de eddig semmit sem tett a helyzet megváltoztatására. Ép ily kevésbé annak a szerény kérésünknek teljesítése érdekében, hogy vidéken a leányokat rendszeres tanulóluk vegyék fel mindazokba a középiskolákba, amelyeknek megfelelő leányiskola ott nincs.

Nevelésügyi vitaértekezletünkön az igazság meggyőző erejével sikerült megcáfolnunk a koedukáció ellen felhozott érveket. – Nevelésügyi értekezlet tartottunk továbbá a művészet iránti érzék fejlesztéséről. Előadó Hacker Boriska volt; kifejtette, hogy a gyermekkori benyomások helyes felhasználásával, a játékszerek, olvasmányok, foglalkozások gondos Összeállításával hogyan képesíthetjük a gyermeket arra, hogy művészi örömet, esztétikai gyönyörűséget keressen és találjon. – A tekintély szerepétől a nevelésben Kármán H. Márta tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy a tekintély helyébe a szülő és gyermek közötti bizalomnak kell lépnie. – A testi fenyíték káros következményeiről Glücklich Vilma értekezett más alkalommal; a leghatározottabban foglalt állást minden testi fenyíték ellen. Kifejtette, hogy az elkövetett hibákból természetesen fejlődő káros következményekből kell a gyermeknek okulást merítenie. – Legutóbbi nevelésügyi értekezletünkön Dirnfeld Janka vázolta A nyilvános szereplés káros hatását a gyermek testi és szellemi fejlődésére. Meggyőző érvekkel bizonyította, mennyire ellenkezik a gyermek érdekeivel tehetségeinek korán kihasználása. – Valamennyi értekezlet szülők és pedagógusok élénk érdeklődése mellett folyt le.

Gyermekvédelmi bizottságunk ebben az esztendőben is buzgón folytatta működését Szirmai Oszkárné tagtársunk vezetése alatt. Májusi értekezletén részt vett Ruffy Pál, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelője is, aki Szana Sándor tagtársunkkal, a budapesti állami gyermekmenhely igazgató-főorvosával egyetemben elismeréssel adózott egyesületünknek azért, hogy sikerült megteremtenie azt a társadalmi együttműködést az állami szervezettel, amely egyedül teheti lehetővé a nagyszabású állami gyermekvédelem teljes kialakulását. Mindeddig másutt sehol sem sikerült ezt az együttműködést – bár kezdettől fogva szívesen volt – megteremteni és fenntartani. Ez Szana Sándor igazgató-főorvos szavai szerint azt bizonyítja, hogy: „csak a jogaikért Öntudatosan harcoló nők lelkében él egyszersmint a szociális kötelességek öntudata is”. A gyermekvédelmi bizottság tagjai elvállalták, hogy nemcsak Budapest területén, hanem a környékén is, úgymint: Cinkota, Erzsébetfalva, Kispeszt, Nagykáta, Rákospalota, Rákoskeresztúr, Rákosszentmihály, Ráckeve és Újpest helyiségekben ellenőrző látogatásokat tesznek a kihelyezett gyermekek nevelőszüleinél. Ezenkívül Esztergomban és Érsekújvárott buzgón működő helyi bizottságok alakultak, Zwilling Károlyné, illetőleg Kurzweil Gáspárné tagtársunk vezetése alatt. A legkeményebb téli hónapok alatt a vidéki látogatások szüneteltek és a bizottság ülésein főképp elméleti kérdések tisztázásával foglalkozott; minél szélesebb körbe iparkodott bevinni állami gyermekvédelmünk lényegének ismeretét és azt a

belátást, hogy az ember szolgálatában kifejtett szociális munka eredményes és tanulságos lévén, örömet és elégedettséget keltő, hasznos társadalmi tevékenység.

Gyermekvédelmi törvényünk nagy szociális jelentősége kötelességünk tette, hogy szakértekezleten foglalkozunk néhány újabb belügyminiszteri rendelettel, melyek látszólag megszorítják az állam gondoskodását az elhagyott gyermekekről. Bosnyák Zoltán dr. megnyugtató nyilatkozatában kifejtette, hogy a rendeletek csupán a tényleg fölösleges tartásdíjak megtakarítására, illetőleg a tíz esztendei gyakorlat folyamán tapasztalt visszaélések megszüntetésére irányulnak.

A házasságon kívül született gyermek jogvédelméről Engel Zsigmond dr. tartott egyesületünkben tanulságos és tartalmas előadást, melynek keretében kifejtette, hogy a házasságon kívül született gyermek jogi helyzetét fokozatosan egyenlősíteni kell a házasságban született gyermekével. Szükségesnek tartja továbbá az apasági keresetek sikeresebb foganatosítása érdekében hivatásos gyámok kinevezését, akiknek munkáját nők közreműködése tehetné eredményesebbé.

A lefolyt egyesületi évnek fontos eseménye volt a novemberi rendkívüli közgyűlés, amelyen alapszabályaink módosításával lehetővé tettük egyfelől az Ifjúsági csoport megalakulását, másfelől egyesületeknek, mint tagoknak, csatlakozását. A módosításnak mindkét irányban hasznát látta egyesületünk már az azóta elmúlt félévben is, de még nagyobb eredményeket remélhetünk tőle a jövőben. Ifjúsági csoportunk eddigi működése házi vitaestekre és nyilvános propaganda-előadásra, továbbá irodalmi előadásokra és kirándulásokra terjedt ki. Az őszi formális alakuló ülés lesz hivatva az állandó tisztikar megválasztására és rendszeres munkaterv megállapítására. Az egyesületek csatlakozási jogát eddig a Balmazújvárosi földmivelő egyesület női szervezete, az Orsz. Bábaegyesület, a Nőtisztviselők Orsz. Egyesülete és a Pápai leányegyesület vette igénybe. Minden tagtársunk, aki egyéni tagok mellett egy-egy ilyen egyesületet is megszerez egyesületünk tagjává, a magyar nők egy-egy tömegét állítja harcosaink sorába s ezzel nagy mértékben elősegíti küzdelmünk haladását.

Mozgalmunk egyik alapvető kérdését vitattuk meg azon az értekezleten, amelyen Deményné Peisner Ella tagtársunk tartott előadást „Házasság és feminizmus” címen. Tudományos érvekkel és gyakorlati tapasztalatokkal bizonyította, hogy az önállóan dolgozó és kereső asszony a házasság korai megkötését s ezzel a család egészségének védelmét teszi lehetővé; a gyermekek nevelését céltudatosabban, szakszerűbben és több megfontolással vezeti; a háztartás modernebb berendezésével az egész család egészségét, kényelmét és jókedvét könnyebben tarthatja fenn. Az őszinte monogámia felé közeledés csakis a gazdaságilag független nővel korán kötött házasság útján lehetséges. – Az előadó nézeteivel oly élénk vitát támasztott, hogy folytatólagos vitaestet kellett tartanunk.

A szépség keresése terén kaptunk művészi útbaigazítást Undi Mariska márciusi előadásán, amely a művészi öltözködés alapfeltételeit tárgyalta. Az

öltözködési formáknak történeti és okozati fejlődését vonultatta el a hallgatóság szeme előtt, rámutatva mindenütt a szép hatását keltő vagy a harmóniát zavaró elemekre, valamint a célszerűség esztétikai hatására. Előadását vetített képek kísérték, amelyek élesen állították szembe egymással az esztétikailag szép és a divatnak szolgai követésében kimerülő ruha-alkotásokat. Különösen a fűző vonalrontó hatását tüntette föl szembeszökően.

Hivatalos lapunk, „A nő és a társadalom” a feminizmus tudományos és gyakorlati kérdéseinek hazánkban egyedüli orgánuma, még mindig csak egyszer jelenik meg havonként. Azt a reményünket, hogy előfizetők szorgosabb gyűjtésével előmozdítjuk a többszöri megjelenés lehetőségét, megíúsította a lap nyomdai előállításának rendkívüli megrágulása. A lap érdekében a Nőtisztviselők Orsz. Egyesületével szövetkezve nagyszerű propaganda-előadást rendeztünk dec. 17-én az Uránia-színházban; ez alkalommal Csillag Teréz színiakadémiai növendékei mesterük rendezésében előadták Cicely Hamilton kitűnő bohózatát: Hogyan kaptak a nők választójogot? – Az est sikeréhez Medgyaszai Vilma szavalata, Kafka Margit verseinek és dr. Dienes Valéria értekezésének felolvasása nagyban hozzájárult. Az est közönsége lelkesen, tapssal fogadta mind a kitűnő előadókat, mind az eszméinket propagáló programpontokat.

Gyakorlati Tanácsadónk csendes mindennapi munkája folyton növekedő arányokat ölt; kellő anyagi eszközök segítségével nagy, országos intézménnyé volna fejleszhető, amely néhány év lefolyása alatt felnyírná csökkentené azoknak a nőknek számát, akik ma rokonaik, ismerőseik vagy a társadalom és a hatóságok segítségére szorulnak.

A vidéki propaganda szolgálatában állottak Balmazújvároson, Besztercebányán, Nyiregyháza, Nagyszombaton, Pöstyénben, Rajecen, Szegeden, Szombat helyen, Temesvárott, Trencsénteplicen, Vágújhelyen, Zólyomban tartott előadásaink.

Felvidéki fiókegyesületünk elnöke, Enge I n é K. Berta, lelkes agitációval igyekezett munkáságunk köré vonni a felvidék intelligens közönségét. Vágújhelyen a buzgó alelnök, Bortstieber Natália, mozgalmunk tudományos alapvető munkáinak közöstanulmányozásával és megvitatásával szellemi fegyvereket adott tagtársainknak a feminista álláspont védelmére. Mindenütt ott voltunk, minden munkában résztvettünk, ahol céljaink felé közeledést remélhettünk, ahol a társadalom komoly érdekeiről volt szó. Igyekezünk tagtársainkat egy irányban koncentrált munkára lelkesíteni, őket a küzdelemben kitartásra buzdítani, a meggyőződés bátorságát bennük minél magasabb fokra fejleszteni. A szét nem forgácsolt energiában, a sohasem lankadó kitartásban, a meggyőződés bátorságában látjuk küzdelmünk mielőbbi győzelmének biztosítékait.